

polgárság ellensége a katonaságnak, már azért is, mert az emberi vonásokhoz tartozik, hogy közelebbi dolgokat szívesebben lát mint távoliakat, vagyis a békében nem szeret háborúról gondolkodni.

A külföldi államok e tekintetben fejlettebbek nálunk, aminek az az oka, hogy azok közgazdaságilag előbbre vannak. Összehasonlította a kisebb államok katonai és kulturális budgetjét és ebből levonta azt a következtetést, hogy nálunk nem is oszlik meg olyan aránytalanul a kiadás e két tényező közt.

A szárazföldi és tengeri haderő szükségleteinek összehasonlításánál fölhozták, hogy mi kontinentális állam vagyunk, melynek nincs szüksége nagy flottára. Ez igaz, de ennek a flottának erkölcsi ereje van, mert a tengeren is fönn kell tartanunk az állami hatalom erejét. Kereskedelmi szempontból azonban fontos a flotta fejlesztése a mi számunkra. A flotta-fejlesztésből nekünk is hasznunk lesz, de csak akkor, ha megfelelő tökéletetünk be. (Helyeslés a baloldalon is.)

Kérte a törvényjavaslat elfogadását. (Taps és éljenzés a jobboldalon s baloldalon.)

(Solymosy Ödön beszéde.)

Solymosy Ödön báró előadó kiegészítette a miniszter szavait, reflektálva azokra a kifogásokra, melyeket a miniszter figyelmen kívül hagyott. A brutális bánásmódra és káromkodásra nézve megnyugtatta az ellenzőket, majd az alkoholizmusról szólt. Ez — ugymond — nem a katonaság bűne. Mi képviselők tudjuk a legjobban, hány italmérségi engedélyt járunk ki... (Zaj és derűtség jobbról.)

Fölkiáltások a baloldalon: Ez összeférhetetlen!

Solymosy Ödön báró elfogadásra ajánlotta a javaslatot. (Helyeslés a jobboldalon.)

Az elnök: Az előadó ur azt mondotta, hogy „mi, képviselők járunk ki italmérségi engedélyeket”. Minthogy törvény tiltja az ilyen közbenjárást, ne méltóztassék az ilyen állítást általánosítani.

Szavazás előtt zárzó jogán határozati javaslatához felszólalt még Bakonyi Samu.

(Szavazás.)

A Ház ezután elfogadta az ujonclétszám megállapítására vonatkozó törvényjavaslatot általánosságban és részletben, a módosításokat pedig elvetette.

Ezután tíz perc szünetet adott az elnök.

Szünet után az ujonclétszám megajánlásáról szóló törvényjavaslat tárgyalása következett.

Az első szónok a gazdapárti nagyatádi Szabó István volt.

Szabó István (nagyváradi), a családföntartás kedvéért kiterjesztését sürgette s fölpanaszolta a sorozások alkalmával történő visszaéléseket.

Somsich Tihamér gróf a Kossuth-párt nevében rámutatott a magyar vezényleti nyelv hiányának következményeire, ami különösen a nemzetiségekre való tekintetből káros. Pártja nevében nem fogadja el a javaslatot, mert nincs benne semmi haladás a nemzeti követelések javára.

Bakonyi Samu az ellen a vád ellen tiltakozott, mintha pártja föladni akarná az általános választói jog ellenében a hadseregére vonatkozó programját s nemzeti törekvéseit.

A Ház ezután a javaslatot általánosságban is, részleteiben is megszavazta s harmadszori olvasását a holnap délutáni napirendjére tűzte ki.

Az elnök az ülést félkettőkor berekesztette.

Az angol parlamentből. Londonból táviratozzák: A tegnapi megkezdődött ülés még ma reggel is tart. Az angol alsóház az éj folyamán olyan viharos jeleneteknek volt a színhelye, amelyeket már tíz év óta nem látott. A költségvetés részleteit tárgyalta a Ház, mikor fölállott az ellenzéki Chamberlain Austin és indítványt tett a vita elhalasztására. Churchill belügyi államtitkár a kormány nevében kijelentette, hogy semmiféle halasztáshoz nem járulhat hozzá, mert szükséges, hogy a költségvetés tárgyalása minden körülmények között előre haladjon. Az ellenzéki indítványt elvetették, mire az unionisták viharos jeleneteket rögtönöztek. Gunyolták a kormányt és az ellenzék a belügyminisztert nem engedte szóhoz jutni. A későbbi szakaszoknál

is kérték a vita elhalasztását és valahányszor leszavazták ezt, újabb vihart támasztottak. Az ülés négy órákor még tart.

A genfi konvenció aláírása. A Pesti Napló pénteki számában éles támadást intéz a Kuen-Héderváry kormány ellen, amiért a betervezett genfi konvenció aláírásában Ausztria és Magyarország mint egy törvényhozó testület szerepel. Félhivatalosan jelentik, hogy a kormányt ebből az apropóból semmiféle támadás nem érheti, mert a genfi megegyezést nem a jelenlegi, hanem még az előző kormány írta alá.

Boszu a marokkói áldozatokért. Párisból jelentik: Monis miniszterelnök ma jegyzéket tett közzé, amelyben az foglaltatik, hogy a kormány a marokkói kérdésben még nem tett kijelentést, de semmi esetre sem fogja büntetlenül hagyni Warhanek hadnagy és négy társának meggyilkoltatását, hanem szigorú elégtételt fog követelni.

A francia vasuti sztrájk. Párisból táviratozzák: Monis miniszterelnök engesztelékeny programjának megett a kívánt hatása. Az államvasutak igazgatósága visszaadta a sztrájkba azokat a vasutasokat, akiket a sztrájk és a sabotage miatt elcsapott. Már tegnap huszonkilenc vasuti alkalmazott ezek közül szolgálatot teljesített.

A parlamenti helyzet.

— Következik a költségvetési tárgyalás. —

(Saját tudósítónktól.) A képviselőház ma háromnapos vita után általánosságban és részleteiben is megszavazta a két ujoncjavaslatot. Szombaton, kérvényeket és mentelmi ügyeket tárgyal a Ház, hétfőn pedig megkezdik az idei állami költségvetés tárgyalását. Kedden és szerdán szünet lesz, ugyszintén szombaton is.

A költségvetési vita terjedelme természetesen főként az ellenzéki pártoktól függ. Justh Gyula ma a képviselőházban hosszasan tanácskozott Holló Lajossal és Batthyány Tivadar gróffal s véglegesen megállapodott velük abban a haditerben, amelyet a Dél-magyarország már ismertetett. Ehez képest a pártvezetőség azt javasolta a ma esti konferencián, hogy a függetlenségi és negyvennyolcas párt a költségvetéssel szemben ne fejtse ki különösebb parlamenti akciót, hanem elégedjék meg azzal, hogy a párt álláspontját megfelelő felszólalásokban kifejezésre juttassa. Mivel a büdzsetjavaslat ellen előreláthatóan a Kossuth-párt sem fog harcot indítani, az idei állami költségvetés simán és rövid idő alatt törvényerőre emelkedhetik.

Általában azt hiszik, hogy a költségvetést ily körülmények között még márciusban elintézi a képviselőház. Legtöbb szónok a munkapártból fog jelentkezni, mert a kormány természetesen nem fogja kifogásolni, hogy a saját pártjának ambiciózus tagjai felszólaljanak.

A költségvetés letárgyalása után igazságügyi és kereskedelmi javaslatok kerülnek napirendre. Zichy János gróf kultuszminiszter tegnapi nyilatkozatából azt következtetik, hogy ugyanez időben a katolikus autonómiát is tárgyalás alá veszik.

Ugy látszik tehát, hogy hacsak valami közbe nem jön, egész a védőerőreform előterjesztéséig csönd lesz a képviselőházban. A két függetlenségi párt főként azért is marad békén, hogy a védőerőreform előterjesztését és tárgyalását ne késleltesse. A Justh-párti szónokok az ujoncvita során kérdést intéztek ugyan a kormányhoz, hogy mikor fogja előterjeszteni a javaslatokat, erről azonban Hazai honvédelmi miniszter mai beszédében nem nyilatkozott. Azt hiszik, hogy a javaslatok májusban kerülnek a képviselőház elé s akkor fog kitörni a parlamenti háború, amelyet a Justh-párt a választójog érdekében indít.

Harmadik polgári iskolát Szegednek.

— Scossa Dezső tanfelügyelő nyilatkozata. —

(Saját tudósítónktól.) A magyarosítás politikájának a Délvidéken kétségbevonhatatlanul Szeged a legerősebb bástyája. A szegedi tanárság hosszú éveken keresztül folytatott nehéz munkájának eredménye ez, csak hogy ez a munka, illetőleg az eredmény még a kezdet kezdetén áll. Erről azonban nem a tanárság tehet. Főleg Szeged fejlődése hozza magával, hogy a Délvidék idegen ajku diáksága Szegedre tódul leginkább. A magyarosító törekvéseknek azonban az iskolákban elhelyezhető tanulók létszámának numerus klauzusa útját állja. Köztudomásu, hogy évenként legalább három-négyszáz délvidéki sváb-diák hiába jelentkezik fölvetélre, különösen a két szegedi polgári iskolában. Nincs hely, az osztályok tulzsfoltak, egy-egyben a törvényesen megengedett szám: ötven helyett hetvenen is szoronganak — ezzel küldik hazafelé a kis sváb diákok tömegét. És főképen a két szegedi polgári iskolából, mert ezt a két intézetet látogatják legtömegesebben a Délvidék idegen ajku iskola-kötelezettjei.

Az már több alkalommal szóba került, hogyha a kiszorult diákságot meg akarjuk tartani Szegednek, még egy iskolát kell fölállítani. A hangok egy harmadik gimnázium mellett szóltak. Ha azonban a szegedi iskolai viszonyok mélyére nagyobb alapos-sággal tekintünk, be kell látnunk, hogy egy harmadik gimnázium fölállítása most még fölösleges. Polgári iskola kell, mert a létező kettő tulzsfoltasága az oka a délvidéki idegenajku diákság tömeges kiszorulásának Szegedről.

Csongrád vármegye királyi tanfelügyelője, Scossa Dezső is egy harmadik polgári iskola fölállítását szándékozik a saját hatásköréből sürgetni, mert tapasztalatai azt mutatják, hogy Szegednek ezidő szerint nem gimnáziumra, hanem polgári iskolára van szüksége. Hogy miért, azt Scossa Dezső pénteken, munkatársunk előtt rövid vázlatban a következőkben mondotta el:

— Harmadik gimnázium helyett harmadik polgári fiúiskolát kell fölállítani Szegeden — hangsúlyozta elsősorban a tanfelügyelő, — mert harmadik gimnáziumra semmi szükség nincs. A létező két szegedi gimnáziumnak csak alsóbb osztályait látogatja legjobban a tanuló ifjuság, a felsőbb osztályok ellenben szinte konganak az ürességtől. Az idegen ajku délvidéki diákság tulnyomó részben a polgári iskolákat látogatja s azok, akik Szegedről kiszorulnak, csaknem valamennyien a polgári iskolákból szorulnak ki. A magyarosító törekvéseknek és Szegednek célja az, hogy főképen az idegenajku tanuló ifjuság a legtöbbszörösebb magyar városban maradjon, itt szívja magába a magyar szellemet és itt tanulja meg a magyar szót.

— Szegeden szép számmal vannak internátusok. Ez is nagy előny, mert másutt, például a szomszédos Hódmezővásárhelyen egyetlen internátus sincs a tanuló ifjuság számára. Pedig ott is a polgári iskolát szeretné leginkább látogatni az idegenajku diákság. Szegeden az internátusokon kívül magánházakban is szívesen adnak a vidéki diákoknak teljes ellátást, Vásárhelyen ellenben nem. Ott a lakosok egyáltalán nem akarnak diákot tartani a házukban. Kényelem-szeretők és még jó díjazásért sem hajlandók zavartatni magukat a lakásukban. A Szegedről kiszorult diákság tehát Vásárhelyre is hiába megy, de oda nem a polgári iskola tulzsfoltasága miatt, hanem azért, mert sehosem kaphat ellátást. Szegedre ebben a tekintetben nincsenek panaszok, internátusból és diákokat kereső családokból van bőven. Most is épül egy új internátus Ujszegeden, kétszáz diák számára, de kétséges, hogy lesznek-e benne diákok. Hiszen a két polgári iskolából többen szorulnak ki!